

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR-**

1995 yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

4-2022

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

B.Shermuhammadov

Xalq ardog'idagi til - mangu barhayot.....	6
--	---

PEDAGOGIKA

T.Egamberdiyeva, O.Ashurova

Bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarining ekoestetik madaniyatini rivojlantirishning tahliliy omillari.	9
---	---

U.Maqsudov, R.Rahmonova

Ommaviy axborot vositalari mediasavodxonlik kompetensiyalarini shakllantirish obyekti sifatida.....	12
---	----

M.Suyunova

Pedagogik tadqiqotlarning o'ziga xos xususiyatlari va uni tashkil etish tamoyillari.....	17
--	----

N.Saidova, B.Abdullayeva

Bo'lajak boshlangich sinf o'qituvchilarining axborot-kommunikativ kompetentligini rivojlantirishni modeli	20
---	----

X.Tojiboyeva

O'smir yoshdagi o'quvchilarda gender o'z-o'zini anglash ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari.....	24
--	----

A.Kalliyev

Ijodkor talabalar bilan ishlashda pedagoglik mahorati va usullar	27
--	----

I.Usmonaliyev

Tarixiy tafakkur orqali bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash omillari usullarini pedagogik taxlili.....	32
--	----

FALSAFA, SIYOSAT

A.Yuldashov

O'zbekistonda intellektual mulk huquqi muhofazasini ta'minlashda ta'limning ahamiyati.....	37
--	----

Q.Aliqulov

Innovatsion va transformatsion o'zgarishlarning yoshlar iqtisodiy faolligiga ta'siri	41
--	----

TARIH

X.Boymirzayev, Z.Jobborov

Sovet hukumatida 20-30 yillarda amalga oshirilgan targ'ibot-tashviqot ishlari tarixidan.....	46
--	----

X.Mamajonov

Amir Temur davlati va oltin o'rda o'rtasidagi manfaatlar to'qnashuvi va diplomatik aloqalarning boshlanishi.....	49
--	----

A.Aloxunov, A.Mamasiddiqov

Farg'ona vodiysidagi dalvarzin yodgorligining mudofaa tizimi xususida	53
---	----

A.Abduxalimov

Vodiy viloyatlari qishloq aholisining ijtimoiy jihatdan muhofaza qilinishi	57
--	----

I.Yusupov

O'zbekistonda hududiy telekanallarning tashkil etilishi va rivojlanish tarixi	62
---	----

I.Turdiyev

Jizzax vohasi aholisining oila va nikoh bilan bog'liq an'analar va Marosimlari	67
--	----

Liang Yun, Xi Tongyuan, Ra'nogul Yusuf, N.Kambarov

O'zbekistonning Samarqand shaxridagi Sazagan yodgorligining M11 qabrida olib borilgan qazuv tadqiqotining hisoboti	70
--	----

ADABIYOTSHUNOSLIK

L.Axmadaliyev

Po'latjon Qayyumiy zamondoshlari xotirasida	85
---	----

OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI MEDIASAVODXONLIK KOMPETENSIYALARINISHAKLLANTIRISH OB'EKTI SIFATIDA

СМИ КАК ОБЪЕКТ ФОРМИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНЦИЙ МЕДИАОБРАЗОВАНИЯ

MASS MEDIA AS AN OBJECT OF FORMATION OF MEDIA EDUCATION COMPETENCIES

Maqsudov Ulug'bek Qurbonovich¹, Rahmonova Ruqiya Zuhriddinovna²

¹Maqsudov Ulug'bek Qurbonovich

– Farg'ona davlat universiteti pedagogika-psixologiya fakulteti dekani, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

²Rahmonova Ruqiya Zuhriddinovna

– Farg'ona davlat universiteti, "Pedagogika nazariyasi va tarixi" yo'nalishi magistranti

Annotatsiya

Ushbu maqolada pedagogik oliy ta'lim muassasalari talabalarining mediakompetentligini rivojlantirishning eng qulay usullari, o'quv fanlarini o'qitish jarayonida axborot texnologiyalari va multimediali texnologiyalar vositasida rivojlantirish asoslab berilgan. Mualliflar fikriga ko'ra, mediakompetentlik darajasini oshirishga qaratilgan maxsus kurslar, berilayotgan materiallarni chuqurroq va mukammalroq o'zlashtirish imkoniyatini, ta'lim olishning yangi sohalari bilan yaqindan aloqa qilish ishtiyoqi yanada ortib borishi, ta'lim olish vaqtining qisqarish natijasida, vaqtni tejash imkoniyatiga erishishi, olingan bilimlar kishi xotirasida uzoq saqlanib, kerak bo'lganda amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'lishi bitiruvchilarga nafaqat oliy ta'lim muassasasida ta'lim olish, balki keyingi kasbiy pedagogik faoliyatida ham mediakompetentlikning yuqori darajasini namoyish qilishga nisbatan ustunliklarga egaligi birlamchi manbalardagi ma'lumotlar va ilmiy adabiyotlar yordamida tahlil qilingan.

Аннотация

В данной статье приведены наиболее удобные методы развития медиакompetентности студентов педагогических высших учебных заведений, обосновано развитие учебных дисциплин в процессе обучения средствами информационных технологий и мультимедийных технологий. По мнению авторов, специальные курсы, направленные на повышение уровня медиакompetентности, возможность более глубокого и совершенного усвоения передаваемого материала, еще большее стремление к тесному контакту с новыми сферами образования, в результате сокращения времени на обучение, возможность экономии времени, возможность длительного хранения полученных знаний в памяти человека и применения их на практике по мере необходимости позволяют выпускникам не только получить высшее образование, но и получение образования в образовательном учреждении, преимущества медиакompetентности перед демонстрацией высокого уровня медиакompetентности были проанализированы с использованием информации из первоисточников и научной литературы.

Abstract

This article presents the most convenient methods for the development of media competence of students of pedagogical higher educational institutions, justifies the development of academic disciplines in the learning process by means of information technology and multimedia technologies. According to the authors, special courses aimed at increasing the level of media competence, the possibility of deeper and more perfect assimilation of the transmitted material, an even greater desire for close contact with new areas of education, as a result of reducing the time for training, the possibility of saving time, the possibility of long-term storage of acquired knowledge in human memory and applying them in practice as necessary they allow graduates not only to get higher education, but also to receive education in an educational institution, the advantages of media competence over demonstrating a high level of media competence were analyzed using information from primary sources and scientific literature.

Kalit so'zlar: axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, mediakompetentlik, media ta'lim, mediasavodxonlik, ommaviy axborot vositalari, media ijtimoiylashuv, mediapedagogika.

Ключевые слова: информационные и коммуникационные технологии, медиакompetентность, медиаобразование, медиаобразование, СМИ, медиа-социализация, медиapedagogika.

Key words: information and communication technologies, media competence, media education, media education, media, media socialization, media pedagogy.

KIRISH

Dunyo rivojlanishining asosiy tendensiyalari orasida axborotlashgan jamiyatga o'tish muhim vazifa, ya'ni jamiyatning barcha jabhalarida media vositalarining ta'siri dolzarb muammo sanaladi. Yevropa Ittifoqi Parlament Assambleyasining qonunchilik yig'ilishi tavsiyasiga binoan dasturiy vositalarning ishlab chiqarilishi yoshlar va kattalarning mediakompetentligi shakllanishiga turtki

PEDAGOGIKA

bo'ladi, shuningdek, zamonaviy jamiyatning media madaniyatiga ta'sir etadigan ajralmas omil sifatida qaraladi[1]. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari muhitiga asoslangan axborotlashtirilgan jamiyatning tarkibiy qismlari – bu media, til hamda madaniyatdir. Aynan biz yashayotgan dunyoning tili va madaniyatini insondagi mediakompetentlik tashkil etadi. Dunyoda mediakompetentlikning ahamiyati turli xalqaro tashkilotlar, jumladan, YUNESKO tavsiyalarida alohida ta'kidlanib, pedagoglar mediakompetentligini rivojlantirish g'oyasi qo'llab-quvvatlangan.

TADQIQOT USULLARI

“Media ta'lim”, “media tadqiqotlari” va “mediasavodxonlik” tushunchalari hozirgi kunda maktab va universitet darajasida zamonaviy ta'limning ajralmas qismiga aylandi. 1990-yillarning oxirlarida media ta'lim masalasida pedagogikaning nazariy va amaliy doirasida eng qizg'in munozara bo'lgan. 1980-yillardayoq YUNESKO media-ta'limni pedagogikaning ustuvor maqsadi, axborot omilini esa barcha darajadagi o'smirlar va yoshlarni o'qitishning yetakchi omili deb e'lon qilib, media ta'limni zamonaviy muloqot va ifoda usullarini o'rganish, o'rgatish va o'rganish sifatida belgilab berdi. Ijtimoiy, xulq-atvor fanlari xalqaro entsiklopediyasida aytilishicha, «Ommaviy axborot vositalari bilan ta'lim berishdan farqli o'laroq, «Media ta'lim» ommaviy axborot vositalari haqida ta'lim berishdir. Odatda, media ta'lim ommaviy axborot vositalarining qanday ishlab chiqarilishi va tarqatilishi haqidagi kognitiv bilimlarni hamda media kontentini sharhlash va baholash bo'yicha tahliliy ko'nikmalarni egallashga urg'u beradi. Bundan farqli o'laroq, «media tadqiqotlari» odatda ommaviy axborot vositalarini ishlab chiqarish bilan amaliy tajribaga urg'u beradi. Media ta'lim va media tadqiqotlari tarafdorlari ham yoshlar bilan ta'lim faoliyati orqali mediasavodxonlik maqsadlariga erishish niyatida»[2].

Bu ta'riflarning barchasi media pedagogikaning gumanitar fanlar doirasidagi ixtisoslashgan soha sifatida dolzarbligini ko'rsatadi. G'arb media ta'limi uchta asosiy yondashuvni ishlab chiqdi:

1. Media ta'limi jurnalistika va ommaviy axborot vositalari bo'yicha bo'lajak mutaxassislarni tayyorlash sifatida;
2. Maktab va pedagogika kollejlarda mediasavodxonlik (media kompetentligi) asosi sifatida media-ta'lim;
3. Universitet darajasidagi gumanistik ta'lim tizimidagi media tadqiqotlari. Ushbu yondashuvlarning har biri jamiyatning media madaniyatini rivojlantirish istiqbollari va faol «global fuqarolar»ni tarbiyalash bilan bog'liq[3].

NATIJALAR VA MULOHAZALAR

XX asr oxiri - XXI asr boshlaridagi xorijiy tadqiqotchilarning asarlarida ta'lim tizimiga ommaviy axborot vositalarini joriy etish tajribasi, shuningdek, turli sinflarni o'qitishga amaliy yondashuv aks ettirilgan. Postsovet Rossiyasida asarlari diqqatni tortgan birinchi g'arb tadqiqotchilaridan biri ingliz media o'qituvchisi L.Mastermandir. Uning munosabati aniq va aniq ifodalangan edi: Ommaviy axborot vositalari haqiqatni aks ettirmaydi - ular uni ifodalaydi. Media ta'limning asosiy maqsadi ommaviy axborot vositalarini «denaturatsiyalash»dir. Media ta'lim - bu birinchi navbatda tadqiqot jarayonidir». Ushbu nazariya media ta'limning maqsadi talabalarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirish ekanligini tasdiqlaydi. Maternanning pozitsiyasi 1980-1990 yillardagi ko'plab xorijiy ommaviy axborot vositalarining o'qituvchilari tomonidan ma'qullangan: D.Bukingem, C.Bazalgette, C.Worsnop, J.Gonnet, R.Ferguson, A.Xart va boshqalar.

J. Potter o'zining «Digital Media and Learner Identity: The New Curatorship» asarida «yangi kuratorlik» asosida raqamli mediani o'qitish modelini taklif qildi. Bu g'oya mamlakatlar o'qituvchilari orasida eng samaralisi sifatida mashhur bo'ldi: u o'quvchilarning tanqidiy fikrlashi va media savodxonligini rivojlantirishga xizmat qiluvchi yangi muhitlarni loyihalash jarayonida “mutaxassislik, shogirdlik va ishtirok” o'rtasidagi munosabatlar qanday ishlashini qayta ko'rib chiqishga yordam beradi[5]. Mualliflar talabaning tajribasi qanday shakllanayotganini kuzatish muhimligini qayd etadi; zarur resurslarga kirish qanday ta'minlanadi; talabaning amaliy ko'nikmalarga ega bo'ladigan ixtisoslashtirilgan “ijodiy markazlar”da qanday ishtirok etishi. Har bir bosqichda murabbiylik g'oyasini amalga oshiradigan o'rnatilgan boshqaruv elementlari mavjud.

Biz mualliflarning fikriga qo'shilishimiz mumkinki, o'quvchilarning ta'lim doirasidagi qiziqishlarini aniqlash, shuningdek, o'qituvchilarning ta'lim natijalariga erishishdagi sa'y-harakatlarini tuzatishi mumkin. Raqamli ommaviy axborot vositalaridan foydalanish orqali raqamli

media mahsulotlarini ishlab chiqish o'qituvchilardan axborot-kommunikatsiya ko'nikmalarini (AKT), shuningdek, voqelikni estetik tasvirlash va uni media tasvirlarida aks ettirishni talab qiladi.

AKT ko'nikmalarini egallash har qanday soha mutaxassislar uchun zaruriy professional komponent hisoblanadi. L. Qvortrup media-pedagogikani quyidagicha belgilashni taklif qiladi: ta'lim mazmuni (media ta'limi); media muhitida ta'lim va ijtimoiylashuv (media ijtimoiylashuvi); va o'qitishda va o'qitishda ommaviy axborot vositalaridan foydalanish (o'quv vositalari) [6]. Ushbu uchta yondashuv XXI asrning mediasavodxon shaxsini tarbiyalash uchun talab qilinadigan tamoyillarni amalga oshirishga yordam beradi. Shuningdek, ular ta'limning turli darajalarida qo'llaniladigan mazmunli pedagogik yechimlar uchun istiqbollarni ochadi.

X. Shmidtning nufuzli «The Journal of Media Literacy Education» jurnalida chop etilgan maqolasida kollej va universitetlarda mediasavodxonlik bo'yicha o'quv dasturlarini yo'lga qo'yishning nazariy ahamiyati va amaliy zarurati haqida fikr yuritiladi, chunki "mediasavodxonlik kompetensiyalari bugungi kunda kollej bitiruvchilarining barchasi uchun zarurdir. va ommaviy axborot vositalari bilan bog'liq ko'nikmalar turli kasblar uchun ham tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Shu bilan birga, kollej va universitetlarda kommunikativ madaniyatni o'rganish uchun nima asos bo'lishi kerakligi masalasi muhokama uchun ochiqlicha qolmoqda. Ingliz tadqiqotchilari A. Weedon va J. Nayt o'zlarining "Mediasavodxonlik va transmedia hikoyalari" nomli maqolalarida "Mediashunoslik televideniye, gazetalar, kino, radio va audiovizual matnlar, ularning shakllari, ularni ishlab chiqaruvchi tarmoqlar va sohalarga da'vo qilgan. taqsimlash va iste'mol qilish vositalari uning o'rganish ob'ekti sifatida. Yangi media tadqiqotchilari yangi kommunikatsiya texnologiyalari orqali o'ziga xoslik, interaktivlik, geolokatsiya, jalb qilish, ta'sirchanlik, almashish, ijodkorlik va muxlislar olomonini va boshqa onlayn va real hayot hamjamiyatini qurish shakllarini qo'shdilar»[7].

Shu bilan birga, S. Eshlining fikricha, Yevropa va AQSHda media-pedagoglar duch keladigan muammolar odatda tipik bo'lib, asosan ta'lim sharoitlari bilan bog'liq (cheklangan vaqt, ko'p sonli talabalar va ularning bir-biridan keskin farq qiladigan malaka darajalari). Shuning uchun so'rovda qatnashgan ko'plab o'qituvchilar «joriy voqealar va ommaviy axborot vositalarini iste'mol qilishga e'tibor qaratish orqali ommaviy axborot vositalari va fuqarolik hayoti bilan hamkorlikni rivojlantirishga qaratilgan. Ba'zilar ommaviy axborot vositalarining demokratiyadagi o'rni va turli manbalardan ma'lumot olish muhimligiga e'tibor qaratishgan. Irqiy, jins va siyosatdagi farqlar tufayli yuzaga kelgan turli xil istiqbollar so'rovda qatnashganlar uchun muammo bo'lib tuyulmadi».

Zamonaviy media ta'lim oldida tez-tez muhokama qilinadigan yana bir muammo - bu ta'lim jarayonida ijtimoiy mediaga qanday yondashishdir. Amerikalik tadqiqotchi S.Tolib ijtimoiy tarmoqlar yosh avlod hayotining ajralmas qismiga aylangani uchun bu mediapedagogikaning eng muhim savoli, deb hisoblaydi. Shu sababli, ushbu murakkab va qiziqarli media muhiti talabalarni hayotining ajralmas qismiga aylanib borayotgan ijtimoiy mediani tushunish, muloqot qilish va moslashishga tayyorlaydigan malakali media pedagogikasini talab qiladi. Media savodxonligi bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar o'quvchilarning «raqamli raqamli fuqarolar» bo'lishiga yordam beradigan vositalar va usullarga ehtiyoj borligini ko'rsatadi. Bunga asoslanib, muallif "Keyingi tadqiqotning muhim yo'llaridan biri ijtimoiy media tadqiqotlarining fanlararo meta-tahlili bo'lishi mumkin", degan xulosaga keladi. Bu o'z ta'lim va tadqiqotida ushbu usulni qo'llashdan manfaatdor odamlar uchun mavjud bo'lgan ID yondashuvlarini kodlashtirish va ko'paytirishga yordam beradi. O'qitish uchun ushbu pedagogika qanday rivojlanishini o'rganish foydali bo'ladi, chunki u sotsiologiya va raqamli gumanitar fanlar kabi turli sohalarda qo'llaniladi».[8].

Shu bilan birga, xorijlik zamonaviy tadqiqotchilar raqobatbardosh ustunlik va istiqbolli mutaxassislarning kasbiy o'zini-o'zi ta'minlash borasida amaliy jihatlarga aniq e'tibor qaratmoqda.

So'nggi yillarda A.V. Fedorov tobora ko'proq media-ta'lim maqsadini «media kompetensiyasi» sifatida belgilashga moyil bo'ldi, bu uning fikricha, «OAVdan foydalanish, tanqidiy tahlil qilish, baholash va uzatish uchun zarur bo'lgan individual ko'nikmalarning mohiyatini yaxshiroq tavsiflaydi. matnlarni ularning har xil turlari, shakllari va janrlarida, shuningdek, jamiyatda ommaviy axborot vositalari faoliyatining murakkab jarayonlarini tahlil qilishdir»[9]. Uning fikricha, mediasavodxonlik (media kompetentligi) "jahon fuqarosi kontseptsiasining asosiy elementi" sifatida tushunilishi kerak[10].

2017-yil mart oyida «Pedagogikada media ta'limi: mavjud usullar va uni boshqarishning yangi yondashuvlari» xalqaro forumi Rossiyaning media-ta'limni boshqarish tizimining faoliyatiga

PEDAGOGIKA

oid savollarni ko'tardi. Forumning asosiy maqsadi samarali pedagogik media-texnologiyalar, innovatsion media va axborot resurslarini o'z ichiga olgan ochiq axborot makonini yaratish uchun ma'muriy, ta'lim va media hamjamiyatlarining sa'y-harakatlarini birlashtirishdan iborat edi. Forumda muhokama qilingan mavzular pedagogik hamjamiyatni ommaviy axborot vositalari va ta'lim o'rtasidagi o'zaro hamkorlik usullariga katta qiziqish bildirayotganini ko'rsatadi: media ta'limni boshqarish tizimi; media-ta'limni rivojlantirishning mintaqaviy modellari; media va axborot savodxonligi zamonaviy o'qituvchining asosiy kompetensiyasi sifatida; media madaniyati va axborot xavfsizligi; media-markaz talabalarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishga yordam beruvchi media-ta'lim texnologiyasi sifatida; maktablarda vatanparvarlik tarbiyasi uchun media-ta'lim texnologiyalaridan foydalanish.

Bu misollar shuni ko'rsatadiki, «Ommaviy axborot vositalari va ta'lim» muammosi nafaqat juda dolzarb, balki zamonaviy pedagogikada ham turli yo'llar bilan hal qilinmoqda.

Ham rus, ham xorijiy media-ta'lim nazariyasi va amaliyotini tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, ushbu atamaning global miqyosda tasdiqlangan nazariy kontseptsiyasi mavjud emas. Ko'p yillar davomida Rossiya kino va media ta'lim assotsiatsiyasi tomonidan to'plangan tajriba A.V. Fedorov, turli gumanistik maktablar va oqimlardagi olimlarning asarlariga ta'sir ko'rsatdi (O. Baranov, A. Fedorov, E. Vartanova, Zasurskiy, A. Korochemskiy, S. Penzin, S. Urazova, Y. Usov, N. Xilko, I. Chelysheva, A. Sharikov, O. Shlykova va boshqalar) bizga media-ta'limning asosiy kontseptual asoslarini aniqlash imkoniyatini beradi, bu bizga media-ta'limni amaliy madaniyatshunoslik strukturasi sifatida tavsiflash imkonini beradi.

Ko'rib turganimizdek, zamonaviy universitet darajasidagi gumanistik bo'limlarda ommaviy axborot vositalarini o'qitishning asosiy maqsadi yangi avlodni raqamli inqilob tomonidan shakllantirilayotgan hayotga tayyorlash: talabalarga har xil turdagi ma'lumotlarni qanday qabul qilishni o'rgatish, ularni baholashga yordam berishdir. , uning qanday ishlashini tushuning, og'zaki bo'lmagan kompyuter vositachiligidagi shakllar va zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari orqali muloqot qilishni o'rganing.

Ural Federal universitetining san'at tarixi va madaniyatshunoslik fakulteti o'qituvchilari va talabalari uchun uzoq vaqtdan beri ommaviy axborot vositalarining nazariy va amaliy masalalari ustuvor bo'lib kelgan.

Audio-vizual kommunikatsiyalar va mediatexnologiyalar sohasi 2001-yildan (bundan oldin "Kino tarixi va nazariyasi" yetakchi fan bo'lgan) "Madaniyatshunoslik va hordiq" kafedrasini tomonidan tasdiqlangan o'quv dasturi ilk bor joriy qilingandan beri diqqat markazida bo'lib kelgan. "Madaniyatlararo muloqot" va "Madaniy menejment" bakalavriat dasturlari uchun kurslar. Buning yordamida madaniy tadqiqotlarga ixtisoslashgan talabalar zamonaviy boshqaruv tizimlarini, ijtimoiy-madaniy ishlarda marketing va biznesni, reklama texnikasini va audio-vizual biznesni egallashlari mumkin. 2005-yilda o'quv rejasiga ikkita yangi kurs "Ommaviy kommunikatsiyalar madaniyati" va "OAV madaniyati va ommaviy axborot vositalarini boshqarish asoslari" kiritildi.

Xulosa o'rnida aytishimiz mumkinki, ta'lim doirasida mediashunoslikni amaliy qo'llash yaxshi natijalar beradi, bu esa "media ta'limi – ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy voqeliklarga mos keladigan shaxsni shakllantirish yo'li; ommaviy axborot vositalari matnlarini har tomonlama idrok etish, sharhlash, tahlil qilish va baholash uchun zarur bo'lgan ijodiy va kommunikativ qobiliyatlarni, tanqidiy fikrlashni va ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradigan usullar to'plami"[11].

Shunga qaramay, bugungi kunda amaliyotga yo'naltirilgan yondashuv soha ta'limida ustunlik qiladi, chunki u zamonaviy madaniyatning muammolari va ehtiyojlariga javob berishga imkon beradi, ta'lim esa ushbu madaniyatning bir qismidir. XXI asr pedagogikasi oldida turgan dolzarb vazifalardan biri o'quvchilarning keyingi faoliyati va kasb tanlashiga ko'ra akademik savodxonlik ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirishdir. Ta'lim jarayoniga zamonaviy AKT va media resurslarini joriy etish o'qituvchilarga o'z auditoriyalarining e'tiborini global va rus madaniyatining rivojlanishi kontekstida tegishli ijtimoiy mavzular va savollarga jalb qilishga yordam beradi. Ta'lim jarayoni orqali erishilgan mediasavodxonlik insonga nafaqat mehnat bozorida raqobatdosh ustunlikni ta'minlabgina qolmay, balki uning tanlagan kasbi bo'yicha yuqori talabni ham kafolatlaydi.

XULOSA

XX asrda globallashuv jarayonining tezlashishi, umumsayyoraviy sivilizatsiyaning rivojlanishi natijasida jahon mafkuralarining xarakteri o'zgardi. Bu o'zgarishlar turli g'oyalarning rivojlanishiga bir qadar qo'l keladi hamda turli g'oyalarning salbiy ta'sirini kuchaytiradi. O'z maqsadini aniq belgilab olgan, o'z milliy g'oyasini shakllantirgan millatgina rivojlangan kelajagini ta'minlay oladi.

Global muammolar tahlili esa hozirgi davrdagi global jarayonlarni o'rganish hamda yechimini topish uchun qaratilishi kerak. Hozirgi davrdagi asosiy vazifa sivilizatsiyalar rivojlanishining yangi modelini yaratish va uning alohida turi sifatida barqaror rivojlanish konsepsiyasini vujudga keltirib, yer yuzida insoniyatning yashash muhitini saqlashni ta'minlashdir.

Hozirgi zamonda axborotlar almashuvi shu qadar o'sganki, jamiyatni axborotlashayotgan jamiyat deb atalmoqda. Axborotlar yig'imi eng muhim ishlab chiqarish zaxiralaridan biriga aylanib, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishimizda hal qiluvchi ahamiyat kasb etmoqda. Bu o'z navbatida darslarida media ta'lim vositalarini qo'llagan holda darslarni tashkil qilish va o'tkazish hozirgi kunning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Yosh avlodga ta'lim berishda hozirgi tezkor zamonda yangiliklarni yetkazishda media ta'lim vositalarini o'rni beqiyosdir.

FOYLALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Yevropa Ittifoqi Parlament Assambleyasining qonunchilik yig'ilishi. Hujjat №8753. – Fransiya, Strasburg. 6 iyun 2000 y
2. International Encyclopedia of the Social, Behavioral Sciences (2001): 94.
3. Fedorov, A.V. (2015). Media education and media criticism: a new turn? Distance and virtual education, № 4: 73-80.
4. Bekmurodov M. va boshqalar. Harakatlar strategiyasi asosida jadal taraqqiyot va yangilanish sari. T.: G'ofur G'ulom NMIU. 2017
5. Berger, McDougall, 2013 – Berger, R., McDougall, J. (2013). Editorial Media Pedagogy Research: are we there yet? Media Education Research Journal: 5-11. URL: http://merj.info/wp-content/uploads/2013/01/MERJ_3-2-Editorial.pdf
6. Media Pedagogy: Media Education, Media Socialisation and Educational Media. Seminar.net. Vol. 3. Issue 2. URL: http://seminar.net/images/stories/vol3-issue2/lars_qvortrup-media_education.pdf
7. Media literacy and transmedia storytelling. Convergence. Vol. 21. № 4: 405–407
8. Social media pedagogy: Applying an interdisciplinary approach to teach multimodal critical digital literacy. E-Learning and Digital Media. Vol. 15. № 2: 55–66.
9. Media competence of a person: from terminology to indicators. Innovations in Education. № 10: 75-108
10. Media education and media criticism: a new turn? Distance and virtual education, № 4: 73-80.
11. Media education or techno education? Philosophy and society. № 3: 135-154.
12. Maksudov, U. K. (2022). Development of Social Activity of Primary School Students through Folk Oral Creativity. *International Journal of Innovative Analyses and Emerging Technology*, 2(5), 54-57.
13. Maqsudov, U. Q. (2020). Stages and forms of development of social activity of primary school students through people's oral creativity. *ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL*, 10(12), 1365-1368.
14. Мақсудов, У. Қ. (2021). Бошланғич синф ўқувчиларида халқ оғзаки ижоди воситасида ижтимоий фаоллик кўникмаларини ривожлантиришнинг педагогик тизими. *Пед. фан. бўйича фалсафа док (PhD). дисс.*, 117.
15. Maksudov, U. K. (2020). ISSUES OF NATIONAL VALUES AND SOCIAL ACTIVITY OF STUDENTS IN THE DEVELOPMENT OF POSITIVE PSYCHOLOGY. In *Психологическое здоровье населения как важный фактор обеспечения процветания общества* (pp. 394-396).